

4. Bruggen over de Herault in de Cévennes.

1 en 2. bruggen gemaakt door schoolkinderen.

Het begrip “ezelsbrug” is niet slechts een hulpmiddel om een bepaald soort probleem op te lossen maar ook een brugachtig element: twee in- en uitzwenkende lijnen die op de top in een punt samenkomen. Kijk Van Dale er maar op na.

Welk probleem zou ik eigenlijk willen oplossen vandaag, vraagt U zich af. Ik heb mijzelf de vraag gesteld: waartoe dient een brug. U denkt dat U het antwoord weet. Het zou een object moeten zijn om van de ene naar de gene zijde te kunnen komen en terug uiteraard en dat zonder al te veel problemen. Het object “overbrugt” iets en in dat iets schuilt een enorme poëzie, wat mij betreft. In onze streken is de brug vooral gelinkt aan het water en daar hebben we genoeg van. Soms zelfs in twee betekenissen van het woord.

Marsman zei het al:

“Denkend aan Holland zie ik brede rivieren traag door oneindig laagland gaan”

Hij eindigt zijn gedicht met: “en in alle gewesten wordt de stem van het water met zijn eeuwige rampen gevreesd en gehoord.”

Ik laat U in deze bijdrage niet veel bruggen zien, slechts twee in specifieke zin. Een voorbeeld is van een van mijn kleinzonen die een competitie in zijn klas won voor een ontwerp van een brug. Een zeer vooruitstrevende school dus. Het resultaat is een vreemd soort bouwsel dat enigszins op een ezelsbrug lijkt zoals ik in het begin van dit verhaal heb gedefinieerd (afb. 1, en 2). Het is ontroerend hoe kinderen dit soort opgaven oplost. Ik spreek dan nog niet eens over de ontroerende spaghetti-bruggen van de leerlingen van Leo Wagemans.

5 t/m 9. 21e eeuwse brug over de Hérault

De andere brug die ik u toon is de Pont des Anges vlak bij de Pont de Diable, een brug over de rivier de Hérault in de Cévennes. Het is een brug in een serie van vier bruggen namelijk uit de 11e eeuw, de 19e, de 20e en de 21e eeuw (afb. 4)

Over de brug uit de 11e eeuw, de pont de Diable zijn diverse legendes in omloop. Een daarvan gaat als volgt. De monniken van twee kloosters aan beide zijden van de Gorge de Hérault besloten om een brug te bouwen. Ze begonnen er gemeenschappelijk met veel energie aan maar elke nacht werden de inspanningen van de dag door de duivel weer afgebroken. De leider van een van de kloosters, vader overste zal ik maar zeggen, maakte een afspraak met de duivel omdat hij dat gedonder meer dan zat was. Hij sprak met Satan af dat de ziel van het eerste schepsel dat over de nieuwe brug zou gaan de duivel zou toebehoren indien de nachtelijke sloperij eindelijk zou stoppen. De brug werd daarna in alle rust afgebouwd. Vader overste stuurde een ezel die hij een deksel aan zijn staart bond als eerste schepsel met veel geratel over de brug. Satan was woedend en probeerde de brug alsnog te vernietigen. Maar tijdens zijn poging viel hij in de gorge. Nooit meer iets van Satan gehoord. Althans niet in dat deel van Frankrijk..

Het viertal bruggen over de rivier de Hérault is een interessante reeks en de laatste brug uit de 21e eeuw is zeer bijzonder als statement (afb. 5 t/m 9). De overspanning is ongeveer 70 meter, de hoogte en breedte beiden 1.80 meter. De constructie bestaat uit 15 geprefabriceerde betonnen elementen die zijn voorgespannen. De brug ligt als een soort loopplank over de rivier en bestaat uit donkergrijze zeer gladde beton. De beton is versterkt met glasvezels. De productiewijze is bijzonder vooral in zijn maatvoering,

10. Rivieren verlangen bruggen

afwijkingen van meer dan een paar millimeter waren niet toegestaan. De windcondities in de gorge zorgden voor de nodige hoofdbreken in de stabiliteit. Het is een bijzonder technisch statement in een prachtige natuurlijke omgeving. De argeloze gebruiker van de passerelle blijft met de vraag zitten hoe de mechanica in deze overspanning werkt. De voorspanning is uiteraard niet zichtbaar. De ontwerpers zijn vader en zoon Ricciotti, de vader is architect en de zoon is constructeur. Samen hebben ze al diverse projecten tot stand gebracht in Frankrijk. Ze hebben geen last gehad van Satan, vandaar dat de brug de naam van de engelen draagt: le Pont des Anges. Je wordt er stil van als je het resultaat ziet. “Un ange passe” zeggen ze in Frankrijk als het stil is. In het minder poëtische Nederland is de vertaling hiervan: “Er gaat een dominee voorbij”. De bruggen in ons land zijn vaak wat minder poëtisch en geen echte statements. Maar de brug gaat altijd ergens over. Dat “ergens over” is essentieel. Dan is er in ons land vaak sprake van water. De dichter Rutger Kopland beschrijft dat “ergens” op een zeer poëtische manier in zijn gedicht “Stroomdal”. Ik citeer een drietal fragmenten uit dat gedicht.

*“De rivier neemt mijn gedachten mee
het landschap – van alles wat ik zie
weet ik dat het anders had kunnen zijn
maar dat is het niet*

*Ik kijk naar het water- en of het stil is en zwart
Of rimpelt en glinstert, het doet maar
Ik denk zo is het, dit is het hoe het moet.....*

*Maar het landschap met de rivier herinnert
alleen aan zichzelf- het is er zoals een schilderij
er is, het laat zich zien en het kent geen verlangen”.*

Dat laatste zou je kunnen betwisten. Rivieren verlangen bruggen (afb. 10). En als zij het niet doen dan doen wij het wel. Of er nu sprake is van ezels, duivels of engelen, ik beweer dat een brug een stuk poëzie is, ontsproten aan de gedachte om naar gene zijde te gaan. Van A naar Beter zou Rijkswaterstaat zeggen, maar dat vind ik veel te prozaïsch.

Ik dank U wel.